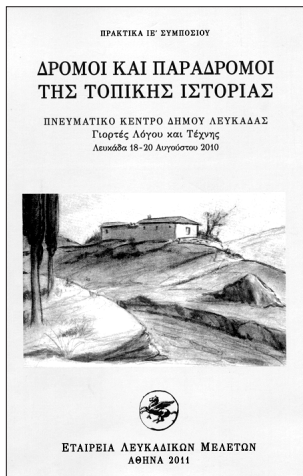

μακό χρόνο της παιδικής του ελευθερίας και τον οποίο κυρίως στοχεύει ως αποδέκτη των γραπτών του ο Φίλιππος Λάζαρης. Μπαίνει έτσι σε μια διαδικασία αυτογνωσίας μέσα από τη βασιλική οδό μιας ουσιαστικής πατριδογνωσίας, όχι εκείνης που θρηνεί ανωφέλευτα για ό,τι πέρασε, αλλά εκείνης που πλουτίζει την ατομική και τη συλλογική ψυχή με την αύρα του ταξιδιού της λογοτεχνικής αναπαράστασης της ζωής που έχει περάσει πια στη σφαίρα του παρελθόντος. Και υπάρχουν ήδη δείγματα ότι το «ευρύ κοινό» όχι μόνο υποδέχεται ικανοποιητικά την προσφορά του Φίλιππου Λάζαρη, αλλά ανοίγει μαζί της έναν διάλογο σαν αυτόν που ανοίγει με κάποιον δικό σου που τον ξαναβρίσκεις ύστερα από πολύ καιρό³⁷.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΣΠ. ΤΣΕΡΕΣ

Εταιρεία Λευκαδικών Μελετών, *Πρακτικά 1Ε' Συμποσίου, Δρόμοι και παράδρομοι της τοπικής ιστορίας*, Πνευματικό Κέντρο Δήμου Λευκάδας, Γιορτές Λόγου και Τέχνης, Λευκάδα 18-20 Αυγούστου 2010, Αθήνα 2011, 319 σ.

Κυκλοφόρησε το 63ο δημοσίευμα της Εταιρείας Λευκαδικών Μελετών, ένας καλαίσθητος τόμος με τις 11 επιστημονικές ανακοινώσεις του περιουνού 15ου Συμποσίου στις Γιορτές Λόγου και Τέχνης, οι οποίες αρθρώνονται σε δύο άξονες της τοπικής λευκαδίτικης ιστορίας: *Α' Δρόμοι: Αχρησιμοποίητες πηγές της τοπικής ιστορίας και αναστοχασμοί. Β' Παράδρομοι: Γνωστά, λησμονημένα και ζητούμενα της τοπικής αυτογνωσίας.*

37. Σε δύο τουλάχιστον λευκαδίτικα site αναδημοσιεύονται κείμενα από το *Μια φορά κι έναν καιρό...* Στα *Λευκαδίτικα Νέα* (www.Lefkada.at): στις 6.12.2010 απόσπασμα από το «Η βρύση μας η Αχύρενα» με τον διασκευασμένο τίτλο «Η βρύση μας η Αχύρενα – Κερατάδες Αλεξανδρίτες!» εμπλουτισμένο με πολλές παλιές φωτογραφίες που δένουν με το περιεχόμενο του κειμένου, όπως περίπου στα φωτορομάντσα· στις 15.12.2010 απόσπασμα από το «Σταύρος Ζαβερδινός» με τον διασκευασμένο τίτλο «Σταύρος Ζαβερδινός ή πώς σταμάτησε ο κομμουνισμός... στο Σπανοχώρι» εμπλουτισμένο επίσης με πολλές παλιές φωτογραφίες σχετικές με το περιεχόμενο του κειμένου· κατά τον ίδιο τρόπο στις 26.2.2011 απόσπασμα από το «Μπερμπαντιές» με τον διασκευασμένο τίτλο «Μπερμπαντιές ή ο έρωτας στα χρόνια της μεγάλης φτώχειας» και με τη σημείωση: *Σήμερα λόγω αποκριάς θα διασκεδάσουμε μ' ένα αυθεντικό στιγμιότυπο από τα χωριά μας, όπως παραστατικά το αποτύπωσε ο Φίλιππος Λάζαρης.* Στο «Meganisi Times» (www.meganisitimes.gr) στις 20.12.2011 ο Παναγιώτης Κονιδάρης αναδημοσίευσε «Τα... θέατρα» με ένα μικρό εισαγωγικό σημείωμα.

Οι τρεις πρώτες ανακοινώσεις αναφέρονται στην περίοδο της οθωμανικής κυριαρχίας στη Λευκάδα (1479-1684) και βασίζονται στο αρχαιακό υλικό, που εντοπίστηκε στα αρχεία της Κωνσταντινούπολης, της Άγκυρας, της Σόφιας και της Λευκάδας, από ομάδα τουρκολόγων ερευνητών του Ινστιτούτου Μεσογειακών Σπουδών του Ιδρύματος Τεχνολογίας Έρευνας, μεταγράφηκε και μεταφράστηκε ελληνικά, χάρη στην ηθική και οικονομική ενίσχυση της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Λευκάδας το 2010 και θα κυκλοφορήσει σε βιβλίο εντός του 2011. Στα *Πρακτικά* του ΙΕ' Συμποσίου ο Ηλίας Κολοβός, Επίκουρος καθηγητής του Πανεπιστημίου Κρήτης και συνεργάτης του ΙΜΣ-ΙΤΕ, δημοσιεύει πρόδρομη παρουσίαση των οθωμανικών πηγών για τη νεότερη ιστορία της Λευκάδας. Ο Μαρίνος Σαρηγιάννης, Ερευνητής του ΙΜΣ-ΙΤΕ, μελετά την παρουσία των Οθωμανών κουρσάρων στη Λευκάδα με βάση την περιηγητική αναφορά του Εβλιγιά Τσελεμπί. Ο Σπύρος Ι. Ασδραχάς σε συνεργασία με τον Ηλία Κολοβό παρουσιάζουν σφαιρικά τα δεδομένα και τα προβλήματα της δημογραφίας στη Λευκάδα στα χρόνια της οθωμανικής κυριαρχίας.

Οι επόμενες τρεις ανακοινώσεις αναφέρονται στη Βενετοκρατία στη Λευκάδα (1684-1797) και στηρίζονται σε αρχαιακό υλικό αντλημένο κυρίως από τα Αρχεία Λευκάδας. Η Σεβαστή Λάζαρη, Δρ. Ιστορικός, μελετά τις τύχες του Μεγανησίου πριν και μετά τον εποικισμό των Χίων. Ο Νίκος Ε. Καραπιδάκης, Καθηγητής Ιονίου Πανεπιστημίου, και η Βιβή Κουρή, ιστορικός, μελετούν το γενικό πλαίσιο των σιωπηρών και γραπτών μορφών του θεσμού «αδελφοσύνης» στα Ιόνια νησιά, ενώ η Δρ Ιστορικός Έφη Αργυρού μελετά το λευκαδίτικο παράδειγμα του ίδιου θεσμού μέσα από τα νοταριακά έγγραφα των Αρχείων Λευκάδας.

Περνώντας στον 19ο αιώνα, η Ελένη Δ. Γράψα, Φιλολόγος, Προϊσταμένη Αρχείων Λευκάδας, παρουσιάζει τη χωροταξία της Αγίας Μαύρας, της πόλης της Λευκάδας, στα χρόνια του Ιονίου Κράτους και της αγγλικής προστασίας, με βάση την καταγραφή του 1823: μια ακτινογραφία της οικιστικής, οικονομικής και κοινωνικής κατάστασης της Λευκάδας.

Τις λευκαδίτικες πτυχές της διάδοσης των ιδεών του Απόστολου Μακράκη (1830-1905) και του αναγεννητικού θρησκευτικού του κινήματος παρουσιάζει ο Καθηγητής Πανεπιστημίου Πειραιά Θανάσης Καλαφάτης συνδέοντας το κίνημα και τη δεξίωσή του με τις γενικότερες πνευματικές αναζητήσεις αλλά και τις οικονομικές και τις κοινωνικές κρίσεις στον ελληνικό και λευκαδίτικο χώρο.

Οι τελευταίες τρεις ανακοινώσεις εστιάζουν στη λευκαδίτικη λογοτεχνική παραγωγή από τη δεκαετία του 1880 έως το τέλος του 20ού αιώνα, αναζητώντας σε αυτή τις μαρτυρίες και τις αναπαραστάσεις της λευκαδίτικης κοινωνικής εξέλιξης, παράλληλα αλλά και συμπληρωματικά με εκείνες που προσφέρουν οι ιστορικές πηγές, ίσως πιο ευαίσθητα και πάντως πιο γοητευτικά για τον αναγνώστη. Ο Τριαντάφυλλος Ε. Σκλαβενίτης, Διευθυντής Ερευνών του Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών, παρουσιάζει τη λευκαδίτικη παραγωγή από τον 19ο αιώνα έως τον Μεσοπόλεμο: *Ο Νικόλαος Ι. Σταματέλος (1860-1889) και η Ανδρομάχη Φίλιππα-Χαριτωνίδου (1891-1969). Από την αστική λαογραφία στη μεσοπολεμική λογοτεχνική αναπαράσταση*

των κοινωνικών ανακατατάξεων. Ο Δημήτρης Σπ. Τσερές, Φιλολόγος, Συγγραφέας, ο Βασίλης Φίλιππας, Γραφίστας, και ο Χαρίτων Χαριτωνίδης, Σεναριογράφος, παρουσιάζουν το βιβλίο που εκδόθηκε το 2010 από την Εταιρεία Λευκαδικών Μελετών: Ανδρομάχη Φίλιππα-Χαριτωνίδου, *Ηθογραφίες Λευκαδίτικες*, καταθέτοντας οι δύο πρώτοι τα συμπεράσματα των μελετών τους που συνοδεύουν τις *Ηθογραφίες Λευκαδίτικες*, που επιμελήθηκαν με τον Τ. Ε. Σκλαβενίτη, και ο τρίτος τη μαρτυρία του για τη συγγραφέα και αγαπημένη του γιαγιά.

Η τελευταία ανακοίνωση είναι της Παρασκευής Κοψιδά-Βρεττού, Δρ. Κοινωνικής Λαογραφίας και Σχολικής Συμβούλου Φιλολόγων, *Φυσιογνωμική και ανθρωπολογία του Λευκαδίτη. Η οπτική της σάτιρας και της ευθυμογραφίας. Από τον Τασάκη Σκιαδαρέση (1877-1941) στον Σπύρο Φίλιππα -Πανάγο (1906-1973) και τον Τάκη Μαμαλούκα (1904-1996)*, στην οποία εξετάζονται η σάτιρα και η ευθυμογραφία, λόγια και λαϊκή, φροντισμένη και αυτοσχέδια, με τις πολλαπλές και εναλλακτικές μαρτυρίες και αναπαραστάσεις της λευκαδίτικης ζωής.

Με την έκδοση του παρουσιαζόμενου βιβλίου* ολοκληρώθηκε μια τριλογία συμποσίων στις Γιορτές Λόγου και Τέχνης για τη λευκαδίτικη ιστορία και τους ιστορικούς της: *Η Λευκάδα και οι ιστορικοί της, 19ος-20ός αι.* (οργάνωση 2008, έκδοση 2009). *Οι αφανείς της λευκαδίτικης ιστορίας* (οργάνωση 2009, έκδοση 2010). *Δρόμοι και παράδρομοι της τοπικής ιστορίας* (οργάνωση 2010, έκδοση 2011). Στις 900 περίπου σελίδες των *Πρακτικών* τους δημοσιεύονται 30 πρωτότυπες μελέτες, που πλουτίζουν με νέα γνώση την προσπάθεια για κατανόηση του λευκαδίτικου παρελθόντος, καλύπτουν κενά και σιωπές της τοπικής ιστορίας και καλούν στο διάλογο και στη συνέχιση της έρευνας.

ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΣ Ε. ΣΚΛΑΒΕΝΙΤΗΣ

* Πρώτη δημοσίευση: εφ. *Λευκαδίτικος Λόγος*, αρ. 1.090 (Λευκάδα, 22.7.2011).